શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૩ જુલાઈ ૨૦૨૫ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.

૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ૬

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(30)

પ્ર.૧ સામાયિક પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો. (૧૦)

૧. સાહૂ **રયહરણ ગુચ્છગ પડિગ્ગહધરા પંચ મહવ્વયધરા** અટ્ઠારસ

૨. ઈન્દ્રિય **આદિ લબ્ધિ ઋદ્ધિથી ભ્રષ્ટ કર્યા હોય** તો તે

૩. અનંગકીડા **પરવિવાહકરણે કામભોગેસુ તિવ્વાભિલાસા ખેતવત્થુપ્પમાણાઈક્કમે હિરણ્ણ** સુવણ્ણ

૪. છપ્પઈ **સંઘટ્ટણાએ કુઈએ કક્કરાઈએ છીએ** જંભાઈએ

૫. જાવણિજ્જાએ **નિસીહિયાએ અણુજાણહ મે મિ ઉગ્ગહં નિસીહિ** અહો

(૨) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતીમાં અર્થ લખી કયા પાઠમાં આવે છે? (૫)

૧. વા **અથવા** **બીજા શ્રમણસૂત્રમાં**

૨. સહસાગારે **ઉતાવળથી લેવા વડે** **બીજા શ્રમણસૂત્રમાં**

૩. પરિયટ્ટણાએ **વારંવાર વગર પૂંજ્યે પડખા ફેરવવાથી** **પહેલા શ્રમણસૂત્રમાં**

૪. દુપ્પમજ્જણાએ **અવિધિએ પ્રમાર્જના કરવાથી** **ત્રીજા શ્રમણસૂત્રમાં**

૫. બલિ પાહુડિયાએ **ઉછાળવા માટે જે બાકુળા કર્યા હોય તે લેવા વડે** **પહેલા શ્રમણસૂત્રમાં**

(૩) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ (માગધી) લખો. (૫)

૧. અતિચારને વિષે **અઈયારે** ૨. હે પૂજ્ય આપનો **ભે**

૩. સૂત્ર આઘા-પાછા ભણાયા હોય **વચ્ચામેલિયં** ૪. મોટા **થૂલાઓ**

૫. સચેત રજયુક્ત વસ્તુને સ્પર્શવાથી **સસરક્ખામોસે**

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૧૦)**

૧. ગોચરીમાં કોની જેમ ફરવાનું છે? **ગાયના ફરવાની માફક.**

૨. સ્વાધ્યાય કરવાના કેટલા કાળ છે? કયા? **ચાર. દિવસ અને રાત્રિના પહેલા અને ચોથા પ્રહરે.**

૩. આલોયણા સૂત્રમાં કેટલા પ્રકારે પાપ લાગે છે? **૧૮ લાખ ૨૪ હજાર ૧૨૦.**

૪. ઊંઘમાં વચનથી કેવા પ્રકારના દોષ લાગે છે? **ઊંઘમાં જેમ તેમ બોલ્યા હોય.**

૫. શ્રાવક-શ્રાવિકાઓએ બીજું શ્રમણસૂત્ર ક્યારે બોલવાનું હોય છે?

દશમું વ્રત કર્યુ હોય ત્યારે ગોચરી લાવ્યા પછી કાઉસ્સગ્ગમાં.

૬. ત્રીજું શ્રમણસૂત્રનો કાઉસ્સગ્ગ શેનાથી નિવૃત્ત થઈને કરવાનો છે? **પ્રતિલેખનથી નિવૃત્ત થઈને.**

૭. સંલેખના શેની પૂર્વતૈયારી છે? **અનસન ધારણ કરતા પહેલાની.**

૮. સિદ્ધ ભગવાન શા માટે ઉત્તમ છે? **સાદિ અનંત ભાંગે મોક્ષના સુખો પામી ઉત્તમ છે.**

૯. સ્નાનની મર્યાદા કેવી રીતે કરવાની છે? **સ્નાનની સંખ્યા અને તેમાં પાણીની મર્યાદા.**

૧૦. આપણી માન્યતા શેમાં છે? **આપણી માન્યતા જ આપણી સર્વ પ્રવૃત્તિના મૂળમાં છે.**

(૫૦)

પ્ર.૨ તત્ત્વ વિભાગ/સંસ્કાર વિભાગના આધારે લખો.

(અ) આગાર ધર્મનું સ્વરૂપ અને દુર્લભતાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. **(૭)**

૧. શ્રાવક કોણ થઈ શકે? **મનુષ્ય, તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય**

૨. ઉત્સર્પિણીના કયા આરામાં શ્રાવક હોય? **ત્રીજા, ચોથા**

૩. શ્રાવક ધર્મ અને સાધુ ધર્મ શું ખરીદવા સમાન છે? **સોનું, હીરા**

૪. તુંગિયા નગરીના શ્રાવકો શેના સ્વરૂપને જાણવામાં કુશળ હતા? **પુણ્ય, પાપ**

૫. ભગવાને કોને ૧૨ વ્રત ધરાવ્યા? **સુબાહુ કુમાર, નિષિધ કુમાર**

૬. દર્શન અને ચારિત્રથી શું કરવાનું છે? **શ્રદ્ધા, આચરણ**

૭. આ પાઠમાં અંગ સૂત્ર સિવાય બીજા કયા સૂત્રના નામ છે? **વહ્નિદશા સૂત્ર, ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર**

(આ) નવ તત્ત્વના આધારે **(૩૫)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. **(૧૦)**

૧. જીવના ચોથા, નવમા, બારમા અને ત્રણ ભેદમાંથી આપણો સમાવેશ કયા ભેદમાં થાય છે?

ચોથા ભેદમાં : મનુષ્ય, ચક્ષુદર્શની, અચક્ષુદર્શની. નવમા ભેદમાં : પંચેન્દ્રિય, બારમા ભેદમાં : ત્રસકાય પર્યાપ્તા. ત્રણ ભેદમાં : સ્ત્રી વેદ, ભવ સિદ્ધિયા.

૨. એકી સંખ્યાના નરકના નામ અને નરકાવાસની સંખ્યા લખો.

૧) ઘમા – ૩૦ લાખ, ૨) શિલા – ૧૫ લાખ, ૫) રિટ્ઠા – ૩ લાખ, ૭) માઘવતી – ૫.

૩. મોક્ષ તત્ત્વને જાણીને શું કરવાનું છે? (બે મુદ્દા)

૧) સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ ચારિત્ર અને સમ્યક્ તપની આરાધનાનું લક્ષ દઢ કરવું. ૨) જૈન ધર્મની શ્રદ્ધા મજબૂત કરવી. ૩) માત્ર મોક્ષના લક્ષ્યે જ ધર્મ આરાધના કરવી. ૪) મોક્ષનું યથાર્થ સ્વરૂપ સમજવું.

૪. ઘાતી કર્મના ઉદયે પાપ તત્ત્વ અને પુણ્ય તત્ત્વમાં કુલ પ્રકૃતિ કેટલી? કયા કર્મની કેટલી પ્રકૃતિ?

ઘાતી કર્મના ઉદયે પુણ્યમાં ૦, ઘાતી કર્મના ઉદયે પાપમાં જ્ઞાનાવરણીય કર્મની ૫, દર્શનાવરણીય કર્મની ૯, મોહનીય કર્મની ૨૬, અંતરાય કર્મની ૫ કુલ ૪૫.

૫. વ્યવહાર વિસ્તારથી આકાશાસ્તિકાયના ભેદ લખો.

દ્રવ્યથી એક, ક્ષેત્રથી લોકાલોક પ્રમાણે, કાળથી અનાદિ અનંત, ભાવથી અવર્ણે, અગંધે, અરસે, અફાસે, ગુણથી અવગાહનાદાન, આકાશાસ્તિકાયના સ્કંધ, સ્કંધદેશ, સ્કંધપ્રદેશ.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. (૧૦)

૧. ધર્મ તત્ત્વ કયા છે? **નિર્જરા તત્ત્વ, સંવર તત્ત્વ**

૨. પુણ્ય તત્ત્વમાં કઈ આનુપૂર્વી હોય છે? **દેવાનુપૂર્વી, મનુષ્યનાપૂર્વી**

૩. કયા તત્ત્વ માત્ર જાણવા યોગ્ય છે? **જીવ તત્ત્વ, અજીવ તત્ત્વ**

૪. અશુભ વર્ણ કયા છે? **કાળો, નીલો**

૫. અઢીદ્વીપમાં કયા સમુદ્ર આવે છે? **લવણ સમુદ્ર, કાળોદધિ સમુદ્ર**

૬. વર્તમાને ભરતક્ષેત્રમાં કયા ચારિત્ર હોય છે? **સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય**

૭. નિર્જરાના પ્રકાર લખો. **દ્રવ્ય નિર્જરા, ભાવ નિર્જરા અથવા અકામ નિર્જરા, સકામ નિર્જરા**

૮. સંસારી જીવ અપેક્ષા બે પ્રકારે જીવ કયા હોય? **ત્રસ, સ્થાવર**

૯. કયા ક્ષેત્રના મનુષ્ય જુગલિયા હોય? **અકર્મભૂમિ, ૫૬ અંતરદ્વીપ**

૧૦. ૫ પરથી શરૂ થતા બંધના નામ લખો. **પ્રકૃતિ, પ્રદેશ**

(૩) વ્યાખ્યા લખો. (૫)

૧. અજીવ : **જડ લક્ષણ, ચૈતન્ય રહિત હોય.**

૨. અકિંચણે : **પરિગ્રહ ત્યાગ કરવો, મૂર્ચ્છા રહિત થવું.**

૩. અનશન : **ત્રણ કે ચાર આહારનો ત્યાગ કરવો.**

૪. પ્રદેશ બંધ : **કર્મ પુદ્ગલના પ્રદેશ, દળ.**

૫. લાભાંતરાય : **લાભ લેવામાં અંતરાય પડે.**

(૪) યોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો. (૫)

૧. ખરખરા સ્પર્શમાં કેટલા ભેદ લાભે? **(૨૦, ૨૬, ૨૩)**

૨. અર્ધપુષ્કર દ્વીપમાં જીવના ભેદ કેટલા? **(૫૪, ૩૬, ૪૫)**

૩. સિદ્ધના ૧૫ ભેદમાંથી એક જીવને કેટલા લાભે? **(૭, ૫, ૬)**

૪. ચોથી નરકમાં પાથડા કેટલા હોય છે? **(૭, ૦, ૫)**

૫. જેની ઋદ્ધિ દિવ્ય છે. **(જ્યોતિષી, વૈમાનિક, દેવતા)**

(૫) નીચેનામાં કઈ ક્રિયા લાગે? (૫)

૧. સાસુ–વહુ વચ્ચે ઝગડા કરાવવાથી **સાહત્થિયા**

૨. સાધુ પાસે ધર્મ સાંભળીને કોઇપણ પ્રકારના વ્રત ન લેવાથી. **અપચ્ચકખાણવત્તિયા**

૩. મિત્રો ચર્ચા કરે કે પાકિસ્તાનને તો બૉમ્બથી ઉડાવી દેવું જોઇએ. **સામુદાણિયા**

૪. જોયા વગર વસ્તુ લઈને વાપરવાથી **અણાભોગવત્તિયા**

૫. કારણ વગર શોપીંગ જઈને વસ્તુને જોઇને રાગ કરે **દિટ્ઠિયા**

(ઇ) ૩૨ આગમ સૂત્રના આધારે સાચા છે કે ખોટા? ખોટા હોય તે સુધારીને લખો. (૮)

૧. રથમુશલનું વર્ણન પુપ્ફચૂલિયા સૂત્રમાં છે. **ખોટું. રથમુશલનું વર્ણન નિરયાવલિકા સૂત્રમાં છે .**

૨. ૧૪ પૂર્વનું જ્ઞાન બાર અંગ સૂત્રોમાં હોય છે. **ખોટું. ૧૪ પૂર્વનું જ્ઞાન બારમા અંગ સૂત્રમાં હોય છે.**

૩. અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રમાં ૩૩ જીવોનું વર્ણન છે. **સાચું.**

૪. ચંદ્ર વિમાનનું વર્ણન પુપ્ફિયા સૂત્રમાં છે. **ખોટું. ચંદ્ર વિમાનનું વર્ણન ચંદ્ર પ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રમાં છે.**

૫. શુદ્ધિકરણ કરવાની વિધિ નિશીથ સૂત્રમાં છે. **ખોટું. શુદ્ધિકરણ કરવાની વિધિ વ્યવહાર સૂત્રમાં છે.**

૬. નંદી સૂત્રમાં કાલિક સૂત્રનું વર્ણન છે. **સાચું.**

૭. અંગ સૂત્ર એટલે બાર સૂત્રોનું સંકલન. **સાચું.**

૮. પ્રજ્ઞાપના સૂત્ર કાલિક છે. **ખોટું. પ્રજ્ઞાપના સૂત્ર ઉત્કાલિક છે.**

(૧૦)

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૬)**

૧. મેઘ મુનિએ શું સમર્પિત કર્યું? **બંને આંખો સિવાય આખું શરીર સાધુઓની સેવા માટે સમર્પિત કર્યું.**

૨. દશાર્ણભદ્ર રાજાનું અભિમાન કોણે તોડ્યું? **શક્રેન્દ્ર**

૩. દશાર્ણભદ્ર રાજાને શું જોઇને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા? **ઈન્દ્રની અપરંપાર ઋદ્ધિ જોઇને**

૪. મૃગાપુત્ર દારક જે આહાર કરતો તેનું શું થઈ જતું હતું? **લોહી અને પરૂમાં પરિણમન.**

૫. અનુકંપા એટલે શું? **નાના–મોટા સહુ જીવ સમાન છે તેવી સમતાની ઉચ્ચ ભાવના.**

૬. રાઠોડ કોણ હોય છે? **રાજાના પ્રતિનિધિ.**

(૨) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૪)**

૧. મેઘ મુનિ ...... નામના ...... અનુત્તર વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયા. **વિજય, પ્રથમ**

૨. ૧ યોજન = ... ગાઉ. અંદાજે ...... કિલોમીટર. **૪, ૧૪**

૩. ...... પર્વતની તળેટીમાં ...... નામે હાથી રહેતો હતો. **વૈતાઢ્ય, સુમેરુપ્રભ**

૪. હાથીના દાંતમાં ...... દંતશૂળ, દાંતમાં ...... બનાવ્યા. **૮, પુષ્કરિણી**

(૧૦)

પ્ર.૪ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. સોહં **તથાપિ તવ ભક્તિ વશાન્મુનીશ, કર્તું સ્તવં વિગત શક્તિ રપિ પ્રવૃત્તઃ ।**

પ્રીત્યાત્મ વીર્ય મવિચાર્ય મૃગો મૃગેન્દ્રં, નાભ્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થમ્ ॥

૨. મત્વેતિ **નાથ ! તવ સંસ્તવનં મયેદ, મારભ્યતે તનુધિયાપિ તવ પ્રભાવાત્।**

ચેતો હરિષ્યતિ સતાં નલિની દલેષુ, મુક્તા ફલ દ્યુતિ મુપૈતિ નનૂદ બિન્દુઃ ॥

૩. પદ્માવતી **મયણરેહા, દ્રૌપદી દમયંતી સીત, ઈત્યાદિક સતીઓ, ગઈ જન્મારો જીત.**

ચોવીસે જિનના, સાધુ–સાધ્વી સાર, ગયા મોક્ષ દેવલોકે, હૃદયે રાખો ધાર.

૪. કાકંદિનો **ધન્નો તજી બત્રીસે નાર, મહાવીર સમીપે લીધો સંયમભાર,**

કરી છટ્ઠ છટ્ઠ પારણા આયંબિલ ઉચ્છિત આહાર, શ્રી વીરે વખાણ્યા ધન્ય ધન્નો અણગાર.

૫. આંકડામાં લખો.

૧) ૨૪ ભગવાનની સાધ્વીઓ **૪૮૮૭૦** ૨) નિષધની કેટલી પત્નીઓ હતી? **૫૦**

૩) સંભૂતિવિજય કેટલા પૂર્વી હતા? **૧૪** ૪) નેમિનાથે કેટલા મહાવ્રત લીધા હતા? **૪**

જય – જિનેન્દ્ર